

87

BUTLLETÍ DEL CLUB D'IMMERSIÓ BIOLOGIA

2014 - GENER - FEBRER - MARÇ - ABRIL

FONDÀRIA

PARLEM AMB...

> Santi Escartín Peña

DERELICTES

> *El Cap de Vol*

BIOLOGIA MARINA

> Els Cetacis

FESTA CIB 2013

CLUB D'IMMERSIÓ BIOLOGIA

www.cibsub.cat

cib@cibsub.cat

03 EDITORIAL i AGENDA SUB
Busseig a l'hivern.
Agenda Sub.

04 FORMACIÓ
Calendari de cursos.
Moltes gràcies, Marc.

05 SERVEIS CIB
Piscines, lloguer de material,
normativa de col·lectives.
Mercat CIB.

06 ACTIVITATS CIB
Festa CIB 2013: 30 aniversari.
Un any amb el CIB.

08 CONEGUEM AL SOCI
Conxi Bueno Toro.
Gabriel Garcia Hernández.

10 BIOLOGIA MARINA
Cetacis, els gegants del mar.

12 DERELICTES
El Cap de Vol, derelictes Romà.

14 AVUI PARLEM AMB...
Santi Escartín Peña.

16 SERVEIS CIB
Serveis en botigues i en centres
d'immersió.

CIB MAIL SETMANAL

Si voleu rebre informació setmanal de les activitats i novetats del Club, feu-nos arribar la vostra adreça de correu electrònic a:

cib@cibsub.cat

També podeu consultar les activitats programades a la nostra web.

Marc Bosch Mateu (Cala Montgó, 5 m)
Polycera quadrilineata

T'AGRADARIA PUBLICAR EL TEU ARTICLE EN EL FONDÀRIA?

Anima't i envia'l a:
fondaria@cibsub.cat

Data límit:
01 d'abril 2014

WWW.CIBSUB.CAT

cib@cibsub.cat

Tel.: 93 402 14 34

Club d'Immersion Biologia
<https://www.facebook.com/cibsub>

@CIBsub
<https://twitter.com/CIBsub>

Horari d'atenció al públic:

Dimecres i divendres de 13.00 a 15.00.

Dimarts i dijous de 18.30 a 21.30.

Divendres de 17.30 a 20.30.

Fondària és el butlletí del Club d'Immersion Biologia de Barcelona (CIB).
Distribució gratuïta.

El CIB no es fa responsable de l'opinió dels articles publicats pels col·laboradors.

EDITA: Club d'Immersion Biologia. Facultat de Biologia. Av. Diagonal, 643. 08028 Barcelona.
Tel.: 934 021 434

DIRECCIÓ: Junta Directiva **COORDINACIÓ:** Pepi Cáceres **DISSENY GRAFIC I MAQUETACIÓ:** Pepi Cáceres
COL·LABORADORS: Marc Bosch Mateu, Jordi Regàs, Andreu Llamas, Joan Moriana, Conxi Bueno Toro, Gabriel Garcia Hernández, Evelyn Segura, Blanca Figuerola, Iñaki Relanzón, Carles Aguilar, José Luís García Gasió, Santi Escartín, Clàudia Pich, Yaiza Santana i Irene Regidor.

REALITZACIÓ: Editorial Anthias, S.L. <http://www.editorialanthias.com>

DIPÒSIT LEGAL: B-43937-94

Busseig a l'hivern

JORDI REGÀS

Membre de la junta del CIB

Desembre, gener, febrer o març són mesos que els mariners anomenarien de "calma chicha". Però no per l'absència de vent, que és al que fa referència el terme. Per a nosaltres, és *calma chicha* de busseig. Els centres de busseig recullen les embarcacions i les posen en sec, retiren les boies que marquen els punts d'immersió, es dediquen al manteniment, tanquen les portes i en alguns casos fins i tot se'n van un o dos mesos de vacances a alguna destinació tropical. El que jo em pregunto és: I què passa amb el busseig a casa nostra? La sensació és que els submarinistes es volatilitzen, s'amaguen com els cargols i esperen temps millors.

Jo tinc una ampolla de busseig pròpia, particular, i dec ser un dels pocs que en tenen. A partir de desembre, al llibre de registre de Nautitracció on apunto les càrregues d'aire surt el meu nom i el d'una o dues persones més. I, sigui casualitat o no, aquests altres dos són amics meus i bussegem plegats. Som, tal com diem entre nosaltres, "els de sempre". O sigui,

els que sempre bussegem, faci fred o faci calor, a la primavera o a la tardor. Permeteu-me que reconegui que fins i tot m'agrada això de la *calma chicha* de l'hivern. Per fi la costa i les seves cales tornen a ser "meves"! Durant l'estiu, entre banyistes i "domingueros", molts racons de la costa es converteixen en llocs intransitables. Jo, a l'estiu, punts de busseig com l'Illa Mateu o Tossa de Mar els evito sempre que puc. No hi ha forma d'aparcar, l'aigua és plena de banyistes (aquests molesten poc; a Tossa, en canvi, els molestem nosaltres i per això l'accés per la Caleta de Ses Dones l'han vetat de 10 h a 17 h als bussejadors) i per tot arreu hi ha un brogit d'embarcacions, grans o petites, que fa por. Però quan arriba finals de setembre, els concessionaris retiren els camps de boies de les cales de la Costa Brava i els domingueros se'n van a buscar bolets. Torna la calma i, per a mi, arriba la millor part de la temporada de busseig. Aquells que em coneixen diran: sí, clar, ell busseja tot l'any perquè porta un vestit sec! És veritat. Sense

"el sec" jo no aniria a l'aigua cada cap de setmana, i menys al gener o al febrer, quan l'aigua al mar arriba a les mínimes de 12 °C. En aquesta línia s'ha de reconèixer, però, que els fabricants han fet un esforç important a l'hora de baixar els preus. Per 500 € en tens un de "sec". Sóc conscient que són diners, molts diners per a segons qui, si no tens feina o altres prioritats, però si el que a tu t'agrada és bussejar i el factor fred vols que t'importi un rave, compra-te'n un, que no te'n penediràs. Jo, de fet, el porto de novembre a maig, que és ni més ni menys que la meitat de l'any. I davant meu m'esperen molts animals que els altres bussejadors no veuran mai, la fauna pròpia de l'hivern, com els peixos de Sant Pere i els raps o l'explosió de nudibrànquis de la primavera. I si no t'hi tens, espereu els dies de calma i sol que arriben cada hivern i feu una immersió més curta. Sortiu del cau, que allà fora us espera un mar, una costa i uns paisatges que molts no saben que s'estan perdent.

AGENDA-SUB

15 Saló de la immersió

Dates	Horari	Direcció
FEBRER 28 divendres	11.00 a 21.00 h	Tirso de Molina, 34 Cornellà
MARÇ 1 dissabte	11.00 a 21.00 h	Tirso de Molina, 34 Cornellà
2 diumenge	11.00 a 19.00 h	Tirso de Molina, 34 Cornellà

Plànol del Saló 2014: <http://www.salondelainmersion.com/images/stories/2014/pdf2014/plano%20expositores.pdf>

VACANCES dels CENTRES:

AQUÀTICA	-> De l'1 de gener fins el 4 de febrer	H2O	-> No tanquen
BLAUMAR	-> No tanquen	TARRACO	-> De l'1 de novembre fins l'11 d'abril
DIVE PARADIS	-> A partir de l'1 de novembre	TRITON	-> Del 10 de desembre fins el 20 de gener
GYMSUB	-> De l'1 de novembre fins l'1 d'abril		

C ALENDARI DE CURSOS

OWD - ADV - RESCAT - 1ers AUXILIS + PROVEÏDOR D'O₂

BIOLOGIA MARINA - FOTOSUB

MARÇ - 2014

17	BIOLOGIA MARINA - 1 (del 17 al 23 de març)
26	OWD-203 pràctiques a piscina: 1, 8, 9 i 10 d'abril pràctiques a mar: 12 i 13 d'abril

ABRIL - 2014

28	OWD-204 pràctiques a piscina: 6, 13, 14 i 15 de maig pràctiques a mar: 17 i 18 de maig
----	--

MAIG - 2014

05	FOTOSUB - 1 (del 5 al 11 de maig)
10	PRIMERS AUXILIS + PROVEÏDOR D'O ₂ (dissabte 10 de maig)
12	ADVANCED - 1 (del 12 al 18 de maig)

JUNY - 2014

02	BIOLOGIA MARINA - 2 (del 2 al 8 de juny)
04	OWD-205 pràctiques a piscina: 17, 25, 26 i 27 de juny pràctiques a mar: 28 i 29 de juny

JULIOL - 2014

07	FOTOSUB - 2 (del 7 al 13 de juliol)
14	OWD-206 pràctiques a piscina: 15, 22, 23 i 24 de juliol pràctiques a mar: 26 i 27 de juliol
21	OWD-207 (del 21 de juliol al 2 d'agost)
21	ADVANCED - 2 (del 21 al 27 de juliol)
21	RESCAT - 1 (del 21 al 27 de juliol)

SETEMBRE - 2014

01	BIOLOGIA MARINA - 3 (del 1 al 7 de setembre)
07	NETEJA - Platja de TAMARIU

OCTUBRE - 2014

13	BIOLOGIA MARINA - 4 (del 13 al 19 d'octubre)
----	---

NOVEMBRE - 2014

08	PRIMERS AUXILIS + PROVEÏDOR D'O ₂ (dissabte 8 de novembre)
----	--

Moltes gràcies, Marc!

Des de fa uns mesos, ja no ens trobem als matins al Marc Pacareu a les oficines del CIB. Han estat moltes hores de treball en les imprescindibles feines d'administració del nostre club, però també hem gaudit de la seva implicació en altres activitats. Des d'aquí et volem desitjar sort en la teva nova etapa professional, sabent que encara podrem gaudir de la teva presència en les festes, les col·lectives, l'escola, etc.

Moltes gràcies per tot, Marc!

NORMATIVA DE COL·LECTIVES

Els socis i les sòcies que portin molt de temps sense bussejar, abans de participar en les col·lectives han de fer un "Taller de posada a punt" si...

1. OWD que no hagin fet el curs al CIB i amb menys de 10 immersions.
2. OWD que no hagin fet el curs al CIB i que faci més d'un any que no fan immersió.
3. OWD que hagin fet el curs al CIB i que faci més de dos anys que no fan immersió.
4. Altres titulacions esportives amb més de 4 anys sense fer immersió.

Els socis o sòcies OWD que han fet el curs al CIB i que fa més d'un any que no fan immersió, els *recomanem* fer un "Taller de posada a punt" abans d'apuntar-se a les col·lectives.

En tot cas, us recordem que cal portar l'equipament que estableix la legislació per assistir a les col·lectives (jaquet, regulador amb octopus o dos reguladors, ganivet, ordinador de busseig o taules de descompressió i rellotge).

Els "Tallers de posada a punt" s'organitzaran a començament de temporada (març) i de la temporada alta (finals de juny / principis de juliol). **El Taller de posada a punt és GRATUÏT** (cada soci o sòcia només s'ha de fer càrrec de portar o llogar el seu material) i consta d'una immersió a piscina o a cala (a poca profunditat) on es realitzaran uns exercicis bàsics (muntatge de l'equip, buidat de màscara, intercanvi de regulador passiu i actiu, recuperació de regulador, flotabilitat, etc.).

Animeu-vos!

LLOGUER DE MATERIAL

El lloguer de material de cap de setmana començarà el divendres al matí i el material haurà de tornar-se el dimarts per la tarda.

Si voleu, podeu trucar per reservar material.

En cas que un soci no reculli el material reservat, haurà de pagar la totalitat de l'import del lloguer.

PISCINES

PISCINES FUM D'ESTAMPA

Si voleu practicar apnees i/o mantenir la forma física, desenvolupant la vostra aquaticitat i seguretat a l'aigua, **consulteu a la secretaria del Club els dies que estarà disponible.**

Piscines Fum d'Estampa de 22 a 23 hores
C/ Rosich, 12 - l'Hospitalet de Llobregat

Metro:

L5 (línia blava) estació Collblanch.

Autobusos:

54, 57, 157, 53N, N3 i N14.

Trambaix:

Ernest Lluch

L'entrada és gratuïta pels socis del CIB.

No oblideu portar barret de bany!!!!

MERCAT DEL SOCI

VENC SEMISEC 7 mm CRESSI ALASKA Talla XS
- Cremallera estanca transversal de plàstic TIZIP®.
- Forro interior i exterior 100% Nylon X-Thermic®.
- Micromanguitos de 7 mm en canells i tornells
- Coll de neoprè de 3 mm, amb forro interior Ultraspan® i exterior Glide Skin®
3 immersions!!
PREU: 200 €
Contacte: Ariadna Martinez 649213972
ariadnamd8@gmail.com

Venc lot complet de submarinisme per falta d'ús. Està en perfecte estat (8 immersions). Tot per 1.200 € (valorat en uns 1.456 €). Si estàs interessat en algun article, es pot parlar també.

Contacte: José Soria - 665 695 452

joselesoria@gmail.com o jose.soriac@gmail.com

FESTA CIB 2013

30 ANYS DE CIB

Ja han passat tres dècades, ni més ni menys que 30 anys des de la creació del Club d'Immersion Biologia, el nostre club, i això calia celebrar-ho, evidentment, amb una bona festa!

TEXT:

Andreu Llamas

El temps dels dies anteriors a la festa no havia estat massa prometedor, però cal dir que finalment la meteo ens va tractar molt bé durant tot el cap de setmana (malgrat que molts de nosaltres encara recordàvem els maldecaps i les anècdotes que va provocar el mal temps a la festa anterior). Aquest cop, però, el dia 5 d'octubre ens va regalar un matí prou assolellat i tot va començar a Palamós, al centre H2O, on es va trobar una trentena de valents i valentes que estaven disposats a posar-se a l'aigua, desafiant el fred (s'aguantava prou bé, fins i tot, n'hi va haver que s'hi van ficar sense caputxa...). La immersió va transcórrer en un fons ple de vida i sense massa problemes (malgrat el corrent, que va posar a prova els més novells). En sortir de l'aigua tot eren somriures, i era especialment gratificant comprovar com en el vaixell s'ajuntaven diferents generacions de socis i sòcies, des dels alumnes que havien començat pocs mesos abans, fins als que ja porten uns anys al club i d'altres que ens han acompanyat en els nostres passejos submarins des de fa dècades. Després de la immersió, era el moment per a tothom de

FOTOS:

Marc Pacareu, Nèlida Sanjuan, Antonio Ruiz, Pepi Cáceres, Andreu Llamas i CIB.

recuperar les forces, i es va fer amb un potent pica-pica al càmping Turismar, a Tossa de Mar, al mateix lloc on a la nit ens vàrem aplegar per a la continuació de la festa. Entremig, com sempre, temps per dutxar-se, passejar per la muntanya, jugar a bitlles o, simplement, fer la migdiada (per estar en forma a la nit) i xerrar una estoneta amb els amics. Així el temps va anar passant, fins que ens va agafar la nit. Era, potser, el moment de fer recomptes i vàrem veure que ja ens hi havíem reunit més de mig centenar de persones amb ganes de gresca. Després va arribar el sopar, envoltats pel caliu especial que desprenia el local. Amb les postres, els responsables del restaurant, que ja ens havien sorprès amb una decoració molt treballada amb tot de referències als animals del fons del mar i als 30 anys del club, ens van tornar a sorprendre amb un curiós pastís decorat amb motius de l'aniversari del CIB. Un cop amb les panxes plenes, per anar escalfant l'ambient, es va fer una projecció d'algunes de les fotografies que s'havien pres durant tot el dia, i després va arribar el

desitjat moment del sorteig. N'hi havia molts de regals, i les mans innocents van anant traient un a un els números i els noms dels afortunats.

Un any més, volem agrair molt especialment la seva col·laboració a CRESSI-SUB. De la mà del seu responsable a Espanya, Robert Terol, va contribuir a l'èxit del sorteig amb una generosa cessió de material de la seva marca (ulleres, bosses, samarretes, barrets, globus de descompressió, motxilles, etc.). Segur que tots els guanyadors en trauran molt profit.

A més, al final del sorteig també va haver-hi temps per a un altre regal especial. Submon va sorprendre al soci guanyador amb unes invitacions per anar navegar i veure cetacis.

I un cop acabat el sorteig, ens va tocar ballar i ballar, riure i conversar fins a la matinada...

Moltes gràcies a tothom per la vostra participació i molt especialment als que us heu esforçat per tal que la festa fos tot un èxit. Gràcies!

Us esperem a la festa de 2014!

CIB 2013

SALÓ IMMERSIÓ

MOSTRA D'ASSOCIACIONS

COL·LECTIVES

L'ESCALA - Mateua Dive

ST. FELIU DE GUÍXOLS - Sublímits

ILLES MEDES - Aquàtica

BEGUR - Gym sub

NETEGES

TAMARIU

PORTBOU

CURSOS

OWD 199

ADV 1 (juny)

ADV 2 (agost)

El Gabriel entrevista a la Conxi

Conxi Bueno Toro

Sòcia 1887

La Conxi és Instructora i porta unes mil... i pico immersions. Fa immersió des del 1994 i és sòcia del CIB des de l'any 1997. Té estudis de publicitat i marketing i ha fet immersió a molts llocs de l'Indopacífic, el Mar Roig, la costa mediterrània, així com a Cantàbria, Canàries, Balears, etc.

Des de quan fas immersió?

Des del 94.

Què és el que et va cridar l'atenció del busseig?

Des de petita ja somiava amb veure els peixets. Abans feia apnea i quan vaig tenir l'oportunitat de fer submarinisme, doncs m'hi vaig llençar!

Com vas entrar en aquest món?

A través d'uns amics que ho feien. Vaig apuntar-me a un curs d'ACUC i a partir d'aquí vaig conèixer més i més gent, i vaig continuar fent cursos. També vaig col·laborar amb un centre, i així anem fent.

Què et fa tornar a fer immersió?

La sensació de l'aigua, la tranquil·litat, l'estat de relax de després de fer immersió i, sobretot, que pots tenir tensió de la feina però un cop ets a l'aigua tot passa, és la millor teràpia que conec!

De les immersions que has fet, n'has repetit alguna moltes vegades? Quina?

Sí, "La Rata" en front del far del Cap de Creus, el furió Fitó, els canons de Tamariu, "El bajo" del Hierro i el "Mina Mari" de Bermeo, al Cantàbric.

Has explorat altres mars a més del Mediterrani?

El Cantàbric, Atlàntic, Mar Roig i Indopacífic.

Quin és el que més et va agradar?

Tots tenen el seu encant, cada cosa és diferent.

Et va decebre algun?

No, mai.

Quin tipus d'immersió t'agrada més?

Jo penso que cada tipus d'immersió té les seves coses bones i menys bones. A mi m'agraden totes, però hi ha moltes immersions "d'infanteria" que no es poden fer a qualsevol època de l'any perquè la legislació ho restringeix. A mi, personalment m'agraden més les immersions a mar obert, prefereixo veure els peixos, el seu moviment, què fan i què no fan, molt més que anar mirant forats.

Has viscut alguna situació esgarrifosa sota l'aigua?

Sí, vaig entrar en una "washingmachine" a Filipines. Vaig anar a superfície per comprovar si estaven bé uns nois que van pujar en globus i en el moment de tornar a baixar a -3 m i dirigir-me cap a l'escull de coral, vaig

mirar el profundímetre perquè em pitaven les orelles i en comptes d'estar als -3 m estava a -20 m de profunditat en qüestió de segons!! L'aigua em succionava, m'enduia cap al fons, llavors vaig inflar el jacket per poder tirar cap amunt i un cop allà ja em vaig adonar de què era el que estava passant.

I alguna anècdota divertida?

Resulta que vaig estar fent batejos a Manresa, a una piscina en mig d'una plaça. Jo portava el meu equip i en el moment de recollir vaig endur-me uns escarpins de la talla 40 en comptes dels meus. Dos anys després, a una immersió a Tossa, un noi s'estava queixant de que els escarpins sempre eren massa difícils de posar, em vaig apropar i clar que li eren difícils de posar, eren els meus escarpins que havia perdut a Manresa! Els de la talla 37! Així que vam recuperar cadascú els nostres escarpins. Una altre anècdota divertida va ser també a Tossa: anava amb un company molt experimentat també, era de nit i jo pensava que guiava ell, ell pensava que guiava jo... i l'un per l'altre vam acabar a l'altra punta de l'illa.

Com descriuries la teva immersió perfecta?

Una va ser al "Mina Mari", previsió d'onades de 3 m, pluges... I es va aixecar el dia assolellat i amb el mar en calma. Ningú s'ho creia, ni la gent d'allà, unes condicions òptimes al Cantàbric! Llavors tal i com vam baixar, vam veure 5 llunes, un rap i la "tatarabuela" dels congressos dintre del vaixell.

Hi ha algun animal que et faci molta il·lusió veure? Quin?

Sí, els dofins. La immersió a la que més vaig gaudir va ser al Mar Roig, de cop i volta veig una massa nuvolosa al fons, passen per davant dels meus companys i se m'apropen directament a mi, se'm van quedar mirant i van marxar. Trobar-te amb un dofí no és com trobar-te a qualsevol altre animal, és el més semblant a l'ésser humà que amb que t'hi pots trobar.

Tant a nivell professional com personal, consideres que fer immersió té conseqüències positives?

Sí. Ara bé, hi ha gent que no és apta per fer-ne, s'han de prendre unes precaucions, fer un bon entrenament i tenir una certa assiduitat.

La Conxi entrevista al Gabriel

Gabriel Garcia Hernando

Soci 4 025

L'any 2011, Gabriel va fer el seu OWD al CIB i ara és Rescue. Porta 55 immersions fetes a la Costa Catalana, Maldives i Bora Bora. És estudiant d'enginyeria industrial

Com i quan vas saber que volies fer submarinisme?

De petit m'agradaven els animals, i els taurons m'agradaven molt... Fa tres anys un amic em va introduir al món del busseig, portant-me al CIB a fer el curs .

Explica'ns l'evolució del que pensaves i del que penses actualment del submarinisme.

Pensava que era un món bastant exclusiu, però he vist que està molt estès.

No tenia ni idea de les coses a tenir en compte per a no patir incidents o accidents; a poc a poc vaig adonar-me del que hi ha i que si segueixes unes normes i un comportament pots evitar-los.

Busseges a l'estiu i a l'hivern?

A l'estiu sí, però a l'hivern no. Ho faig fins a principis de desembre y començo a l'abril, perquè no en tinc de "vestit sec".

Ara has fet el curs de rescat. Recomanaries fer aquest curs a tots els que no ho han fet?

Sí, perquè et dona més seguretat en el coneixement de què fer si hi ha cap incident dins de l'aigua i et fa més conscient de les teves possibilitats.

Explica'm quina va ser la teva millor immersió.

Va ser a Bora Bora, en una immersió a l'hora de la neteja de les mantes; van passar moltes per sobre meu i va ser al·lucinant.

Quina va ser la pitjor

Va ser a les Medes. Feia molt mala mar i jo em vaig marejar. Ens vam tirar a l'aigua i ja a superfície no es veia res. Vam estar poca estona, i a l'aigua va començar a fer-me mal el cap.

En quins llocs has bussejat?

A Bora Bora, Costa Brava i Maldives.

A quins llocs t'agradaria?

Mar Roig, Mar de Cortés, Filipines i Sud-àfrica.

Quin serà el teu proper destí?

Tenerife.

Què t'agradaria que et passés en una immersió que encara no t'ha passat?

M'agradaria estar en un vaixell enfonsat i trobar-me amb taurons o al sortir del vaixell trobar-me una balena de cara... Això seria espectacular!

T'has trobat amb algun tauró gran a prop?

Sí, un tauró llimona. Ah, i un tauró balena.

Què t'agrada més, vida a bordo o sortides diàries?

No he fet mai vida a bordo, però m'agradaria perquè s'arriba més lluny. Tot i que el pensar que he d'estar una setmana o deu dies navegant m'incomoda una mica, ja que em marejo.

Són comprensius els teus amics amb els teus temes de conversa sobre el submarinisme?

Al començament sí, però després em vaig tornar pesat, segons ells.

De tot el món CIB, què és el que més t'agrada?

El Low Cost.

No! Has de dir la gent, la filosofia, etc.

Ah, sí... Doncs això, la gent, la filosofia, les festes, la revista, les ganes d'ajudar-te per part dels socis...

Fotos: Albert Arcas i Pons

UNA SECCIÓ DE:
Joan Moriana

CETACIS, ELS GEGANTS DEL MAR

Sempre m'han dit que quan se't presenta una oportunitat, no la pots deixar escapar. Seguint aquest consell, només va caldre una primera i única conversa amb el Joan, per comprar-me un bitllet d'avió, fer les maletes i presentar-me a Tenerife. Estava preparada per viure una d'aquelles experiències que tothom somia a fer algun dia a la seva vida: nedar entre dofins i balenes.

TEXT:

Evelyn Segura

FOTOS:

Iñaki Relanzón

Dibuix: Blanca Figuerola

Unes aigües privilegiades, el sud de Tenerife

El campament base va ser un centre de busseig ubicat en un dels millors llocs per l'observació de cetacis, la costa sud de Tenerife. En aquestes aigües podem arribar a trobar fins a 21 espècies diferents d'aquests animals marins. Però en aquesta ocasió, el meu objectiu principal era un de molt concret: els cap d'olla (*Globicephala macrorinchus*) que viuen aquí de forma permanent.

Van ser 10 dies intensos i esgotadors, combinant les sortides a mar a primera hora del matí, recorrent centenars de milles a bord d'una petita barca i nedant enèrgicament en mig de l'oceà, amb magnífiques immersions que ocupaven la resta de la jornada. L'esforç va tenir la seva recompensa. Desenes de dofins juganers nedaven a gran velocitat a la proa de la nostra barca i un gran rorqual tropical ens va regalar una tímida visita. Però els cap d'olla són els qui van centrar tota la meva atenció. Em van captivar, em van seduir, em van emocionar fins a emmudir-me.

Cetacis, els gegants del mar

Els Cetacis són mamífers perfectament adaptats al medi aquàtic, malgrat els seus orígens terrestres. Existeixen unes 80 espècies i la majoria viu en el medi marí, tot i que hi ha algunes que ho fan en aigua dolça, com els dofins de riu.

La forma del seu cos és fusiforme, acabat en una aleta caudal de disposició horitzontal, sense extremitats posteriors (excepte alguns vestigis en unes poques espècies) i amb unes extremitats anteriors transformades en aletes.

Respiren aire pels pulmons a través d'uns narius cranials (espiracle). No presenten pavellons auditius i la seva pell està dotada d'una capa de teixit adipós subcutani que actua com a aïllant tèrmic.

En el mar trobem animals de grans mides gràcies a l'elevada densitat de l'aigua. Entre els cetacis, trobem l'animal més gran del món, la balena blava (*Balaenoptera musculus*), que pot arribar als 30 metres de longitud i pesar més 100 tones, l'equivalent al pes de 15 elefants junts.

Balenes o dofins?

Popularment, dividim el grup dels cetacis en balenes i dofins. Utilitzant la terminologia balena per a les espècies de gran mida (majors a 4 metres de longitud) i la de dofí per les més petites. Però científicament això no és correcte. L'ordre dels cetacis està format per dos subordres: els misticets i els odontocets.

Els **MISTICETS** es caracteritzen per presentar barbes, en lloc de dents, a les mandíbules superiors que els hi permeten filtrar l'aigua i capturar el plàncton i els petits peixos dels que s'alimenten. El seu espiracle està format per dos orificis i la mida sol ser gran o molt gran. Moltes de les espècies d'aquest grup migren de les zones en què s'alimenten a les zones en què es reproduïxen.

Pertanyen a aquest grup la ja comentada balena blava (*Balaenoptera musculus*) i la balena del mediterrani o rorqual comú (*Balaenoptera physalus*), que pot assolir els 25 metres de longitud i fins a 70 tones de pes.

Foto: Iñaki Relanzón

Dofí motejat (*Stenella attenuata*).

Per altra banda, els **ODONTOCETS** són els cetacis amb dents, que utilitzen per capturar les seves preses, a les quals després s'empassen sense mastegar. En aquest cas l'espiraclle presenta un sol orifici i la mida és variable, però en cap cas assoleixen les talles de les grans balenes.

El Catxalot (*Physeter macrocephalus*), degut a la seva gran mida, se'l pot confondre amb una balena, però és un odontocet, dotat amb dents que utilitza per capturar els cefalòpodes de les grans profunditats marines, arribant als 3 000 metres de fondària i fent apnees de més d'una hora.

Els odontocets inclouen moltes altres famílies com els dofins, els zifos o les marsopes, entre d'altres.

La música de les profunditats

El principal mitjà de comunicació que tenen els cetacis és a través de la producció de sons.

Els misticets emeten sons de baixa freqüència que poden ser escoltats a centenars de quilòmetres. Cal destacar el cas de la iubarta o balena amb gep (*Megaptera novaeangliae*), on els mascles emeten autèntics "cants" que poden durar hores i que són d'una complexitat considerable. Es creu que serveixen per atraure a les femelles i senyalitzar la seva posició.

Balena amb gep (*Megaptera novaeangliae*).

Foto: Iñaki Relanzón

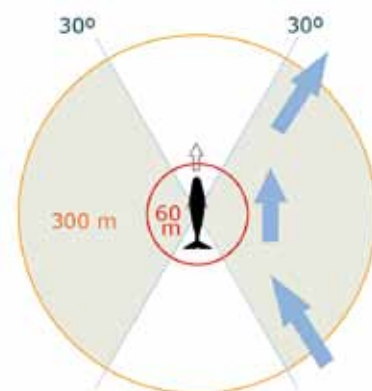
Els odontocets també emeten sons de baixa freqüència, però empenen addicionalment les freqüències altes. La combinació de freqüències s'utilitza a mode de sonar, és el conegut **sistema d'ecolocalització**. Aquest sistema consisteix en l'emissió d'uns sons, els "clics", que reboten en els objectes (roques, animals...) fan eco i tornen al dofí, entrant per la mandíbula fins arribar al cervell, on s'analitza la informació rebuda; és molt més que la creació d'una imatge. Aquest sofisticat i precís sistema els hi serveix per comunicar-se, per ubicar-se i per localitzar les seves preses.

Observació de cetacis

Els cetacis sempre han despertat gran interès, ja sigui per la seva bellesa, per la seva intel·ligència o pels recursos que poden proporcionar. Durant molt de temps aquests animals han estat caçats per l'obtenció de la seva carn, el greix i fins i tot els ossos. Però actualment aquesta pràctica està regulada i només es realitza en alguns països com Islàndia, Noruega o el Japó.

El millor coneixement de la biologia i l'estat de conservació dels cetacis, juntament amb la pressió popular ha portat a l'aprovació de lleis que protegeixen aquests animals i estableixen unes normes de conducta per a l'observació de cetacis (Reial Decret 1727/2007).

Cal recordar que, en cas d'observar cetacis en alta mar no ens podem creuar en la seva trajectòria ni dividir un grup. Cal ser molt curiosos en els nostres moviments d'aproximació, fent-ho a velocitat reduïda (4 nusos) i apropant-nos de forma suau i convergent, aproximadament en

un angle de 30°. No ens podem apropar a menys de 60 metres ni estar més de 20 o 30 minuts amb ells.

Gaudir de la natura i de la vida salvatge és un dels plaers més grans que poden existir i podem seguir-ho fent si actuem amb respecte i responsabilitat.

Evelyn Segura
Biòloga marina freelance i divulgadora, que treballa en projectes de conservació i gestió del medi marí.
Podeu seguir-la a:

www.facebook.com/losmaresdeevelyn
www.youtube.com/losmaresdeevelyn
[@maresdeevelyn](https://twitter.com/maresdeevelyn)

El Cap de Vol

DERELICTE ROMÀ

2000 anys d'història en una immersió.

Poques vegades tenim l'oportunitat de visitar un vaixell romà a les nostres costes. Potser n'hem sentit parlar, hem vist algun documental, potser hem descobert les restes del seu carregament repartides per botigues, col·leccions privades o, en el millor dels casos, exposades a un museu. Això, però, ens pot fer difícil imaginar-nos quin aspecte tenen les restes d'un vaixell que navegava pel nostre Mediterrani, o com treballen els arqueòlegs subaquàtics per extreure'n la màxima informació històrica possible de les restes que es conserven.

TEXT:
Carles Aguilar
arqueologia@fecdas.cat

FOTOS:
José Luís García Gasió

COORDINADOR:
Joan Moriana

Amb la ferma intenció de solucionar el buit que això implica, aquest estiu FECDas/CMAS, en col·laboració amb el Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya (CASC), ha tornat a organitzar una visita per apropar el patrimoni arqueològic submergit al gran públic i mostrar les magnífiques restes d'una petita embarcació romana que transportava vi produït a casa nostra cap al sud de l'actual França.

Per situar breument el context històric en què el nostre vaixell navegava, és important destacar que els últims anys del segle I aC i les primeres dècades del segle I dC van significar un moment de gran dinamisme productiu i exportador de vi a l'actual Catalunya, el territori que aleshores es trobava dins la província *Tarraconensis*. Generalment, no podem identificar aquest vi com a un producte de gran qualitat. Les fonts escrites del moment i les evidències trobades entre les restes arqueològiques ho posen de manifest¹. Però, això sí, el gran volum de producció tarraconense feia que el nostre vi fos molt conegut i que arribés en grans quantitats a diferents mercats dins l'Imperi Romà. Territoris com la *Gallia* (França), *Britannia* (Regne Unit), *Carthago* (Tunísia) o la mateixa *Urbs* de Roma omplien les seves tavernes amb el nostre embriagador vi tarraconense.

Però, com hi arribaven des de les nostres vil·les productores fins als centres de consum? La resposta és clara: bàsicament per mar. El comerç marítim era el mitjà més ràpid, econòmic i segur de transportar mercaderies dins l'Imperi. Tot i això, de l'enorme volum de petites i grans embarcacions que constituïen aquesta complexa i ordenada estructura comercial, n'hi havien algunes que no van poder arribar a la seva destinació. D'aquesta manera, els accidents del passat s'han convertit en documents d'enorme valor científic per a les nostres investigacions.

El derelict de Cap de Vol

Aquest és el cas del nostre petit vaixell que hem anomenat el *Cap de Vol* per la seva proximitat a aquest accident geogràfic del Port de la Selva. Es tracta d'una petita embarcació d'aproximadament 13 metres d'eslora, que transportava àmfores de vi.

El seu enfonsament no va ser la única desgràcia que va haver de patir el nostre petit vaixell. El seu carregament, compost bàsicament per àmfores de vi produït a la zona de *Baetulo* (Badalona), va ser sistemàticament espoliat durant les dècades dels anys 60 i 70. De tal forma i amb tal intensitat, que pràcticament tota la informació històrica que podria haver-nos proporcionat ha quedat disgregada per nombroses col·leccions particulars, com a decoració de botigues i hotels, oblidades en caixes, etc. Afortunadament, les fustes de l'embarcació no van resultar prou interessants per als espoliadors del moment i això ha permès els investigadors estudiar metòdicament les característiques constructives de l'arquitectura del Cap de Vol.

Des de l'any 2011 i durant tres campanyes consecutives, el CASC ha tornat al derelict per tornar a estudiar-lo amb els

¹ El poeta Marc Valeri Marcial el considera d'una pèssima qualitat.

coneixements i tècniques del segle XXI. L'aixecament de planimetries, l'ús del làser per obtenir informació molt més acurada, els coneixements que s'han anat acumulant al llarg de les dècades, han permès obtenir informació inèdita prou valuosa com per formar part d'una interessantíssima tesi doctoral².

D'aquest estudi s'extreu que la petita embarcació es va construir seguint les tècniques pròpiament romanes, però combinades amb altres elements i tècniques arcaïques que havien perdurat de les tradicions marineres anteriors a l'arribada dels romans a casa nostra. Però no només això. A més, gràcies a la comparació amb d'altres embarcacions romanes de les mateixes característiques, es va detectar un seguit de característiques exclusives que permeten identificar un tipus d'embarcació construïda específicament per navegar pel nostre litoral i el sud de França, en aquell moment un litoral format principalment per maresmes.

Una immersió al passat

Així doncs, amb tota aquesta informació al cap després d'assistir a una breu xerrada informativa, el petit grup de 12 persones ens vam equipar ràpidament i les embarcacions proporcionades pel Club Nàutic del Port de la Selva ens van portar fins a la vertical del jaciment, on es trobava el *Thetis*, el vaixell d'investigacions del CASC.

L'entusiasme era palès entre els participants, l'emoció de veure un vaixell de 2000 anys d'antiguitat començava a impacientar els participants que, malgrat això, van escoltar atentament les instruccions de Gustau Vivar, el responsable del CASC i codirector de l'excavació.

Calia baixar a uns 25 metres de profunditat i el recorregut fins el nostre objectiu ens va semblar com un emocionant viatge al passat. La visibilitat era força bona, cosa que ens va permetre veure des de la distància les bombolles dels arqueòlegs que hi treballaven.

Ja a la cota en què ens mantindríem durant tota la immersió, per no destorbar les tasques dels arqueòlegs, vam veure el vaixell en tota la seva extensió; 13 metres d'història davant els nostres ulls. Les fustes que conformen el vaixell es trobaven en perfectes condicions de conservació perquè la preservació de la matèria orgànica és òptima en condicions humides i temperatura constant, sense veure's afectada per la llum i la falta d'oxigen. Aquestes condicions les proporcionava l'enorme capa de sorra i sediments que colgaven i protegien el vaixell.

Els arqueòlegs ja s'havien encarregat durant les setmanes prèvies de destapar el jaciment per poder treballar-hi. Encara podíem veure les enormes mànegues de succió amb què es van extreure els sediments i que ara feien servir per netejar delicadament la superfície del vaixell per poder-la estudiar metodològicament.

Una gran bastida de dibuix servia perquè l'arqueòloga encarregada d'aixecar les planimetries del vaixell en aquell torn d'immersió pogués treballar de forma precisa. Dos eixos mòbils perpendiculars, acabats en un punter làser donaven

les coordenades exactes de cada petit element constructiu que apareixia a les fustes del vaixell.

Efectivament, durant el temps que vam visitar el jaciment, vam poder comprovar la dinàmica d'una excavació subaquàtica, la precisió de la recollida de dades, la coordinació entre els diferents arqueòlegs, les tasques metòdiques que realitzaven cada un d'ells. Res a veure amb la idea de rescatar àmfores.

Igualment vam poder comprovar *in situ* tots aquells elements i característiques constructives que feien d'aquest vaixell una peça única i fonamental en l'estudi de la navegació d'època romana: una base pràcticament plana, cosa que permetia navegar per litorals amb molt poc calat; l'assemblatge característic durant l'època romana de les diferents traques que conformaven el casc del vaixell, quadernes que mostraven encara traces d'haver estat lligades al casc de la embarcació, etc. En definitiva, una gran lliçó d'arquitectura naval, que a pocs se'ls oblidarà.

A la sortida, el record de la visió d'aquell magnífic vaixell carregat d'història va fer que l'entusiasme entre els participants no desaparegués. Els agraïments de cadascun dels bussos i l'interès per noves activitats, que molts van fer en públic, a més de les descripcions emocionades en privat, ens motiven a seguir per aquesta via per apropar el nostre patrimoni històric subaquàtic a tots vosaltres.

Esperem, doncs, comptar a les properes activitats i visites amb nous participants, que gaudeixin de forma directa del ric patrimoni submergit al nostre litoral i, així, anar creant un gran interès i respecte pel nostre passat.

Carles Aguilar

Cap del departament de Protecció del patrimoni Arqueològic Subaquàtic FECNAS/CMAS. Col·laborador del Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya. Professor convidat a la Universitat Autònoma de Barcelona.

2 Carlos de Juan Fuertes, Universitat de València

AVUI PARLEM AMB...

SANTI ESCARTIN PEÑA

Aquest mes ens apropem a conèixer el projecte de l'Associació Mediambiental Xatrac i La Casa del Mar. Un espai on es treballa per la preservació, la investigació, la divulgació i la gestió del litoral de la Costa Brava. Us presentem una branca de recerca diferent i minoritària que està prenent força els últims anys, com a alternativa de recerca més propera al territori i a la població. Hem parlat amb un dels fundadors, el Santi Escartin Peña, biòleg marí i apassionat del mar.

Quan es parla d'investigació i en aquest cas d'investigació marina, es tendeix a pensar en la recerca que es duu a terme dins d'institucions com per exemple la universitat, el CSIC i l'IEO, en el cas d'Espanya. Però sabem que no és l'única via en la que es pot fer recerca. Explica'ns la teva experiència en aquest camp.

A Espanya la recerca es desenvolupa gairebé exclusivament a través d'aquestes entitats que comenteu, són públiques i d'alguna manera depenen de les administracions. Però també es poden dur a terme projectes de recerca a través d'altres entitats més petites o de tipus no governamentals (ONGs). Aquí aquest fet és poc significant, però en altres països tenen un pes específic important en el món de la investigació.

Com i amb quin objectiu van néixer Xatrac i La Casa del Mar? Ens pots posar algun exemple de projectes que heu dut o que duen a terme?

Xatrac és una associació que es va fundar amb l'objectiu d'hibridar la difusió científica i la investigació o la gestió de projectes ambientals, principalment aquells lligats al mar. La Casa del Mar neix uns anys més tard com a seu de l'entitat a Lloret de Mar. Hem treballat en petits projectes de recerca i en alguns on aquesta és una part complementària de la feina. Hem fet avaluacions de l'estat de comunitats marines, estudis d'indicadors socio-ecològics de l'estat dels sistemes litorals de les platges, etc.

De quina manera es pot aconseguir treballar en un projecte com el vostre? És difícil aconseguir treballar i viure d'aquests tipus de projectes?

Cal estar vinculat a alguna entitat de les que comentà-

vem, esperar que surtin convocatòries i preparar els projectes! Aquesta és la part més difícil. De totes maneres, si es pensa de forma més general i aplicada a la societat, i es compagina la tasca més científica amb la difusió o donant algun servei a la població, és més fàcil aconseguir projectes. Ara està difícil treballar i viure de gairebé qualsevol cosa! Per això cal posar-hi més ganes i mirar d'innovar! Nosaltres cada cop intentem dependre menys dels projectes subvencionats i oferir més serveis dissenyant els nostres propis projectes. Tot i així encara ens costa molt mantenir uns ingressos constants.

Com hem vist, treballeu molt amb nens i nenes a través de l'escola i casals d'estiu, és a dir, que una de les vostres tasques principals és l'educació ambiental. Quina creus que és la millor manera de donar-los a entendre la importància de la conservació marina? Què és el que més els interessa o els crida l'atenció en general?

Sí, treballeu molt amb nens, d'alguna manera són el futur, tenen temps i als pares els hi agrada que aprenguin coses! Com us deia abans, això és un servei que oferim. Una entitat com la nostra no es pot permetre treballar en un únic camp! Cal tenir la ment oberta i aprendre coses cada dia.

Els nens tenen una curiositat innata, i els interessa gairebé tot, no tenen prejudicis ni idees fixades com ens passa als adults. Només cal acompanyar-los! Nosaltres mai hem estat una entitat reivindicacionista com altres ONGs. Ens agrada més donar a conèixer les coses, així a la gent (i als nens) se'ls hi desperta una simpatia i una estima per la natura, el desig de conservació acaba sortint sol.

Per què consideres que la divulgació i l'educació ambiental han de ser una prioritat dins de l'àmbit de la investigació marina?

La Casa del Mar (Lloret de Mar)

Creus que la ciència sovint s'oblida de donar a conèixer la seva feina a la societat?

Sí, més que oblidar el que passa és que ningú ho exigeix. La ciència actual viu en un cercle petit de la societat que són els propis científics i creiem que convé fer-la arribar a la resta de la societat de manera

bàsica. El que fa créixer els currículums dels investigadors són les publicacions científiques, i la majoria d'esforços, lògicament, es centren en això. De totes maneres, cada cop més s'exigeix (sobretot de la comunitat europea) que els projectes científics vinguin acompanyats d'una tasca de difusió, i els propers anys cada cop les coses aniran més en aquesta línia. També cal dir que moltes persones vinculades a les grans institucions també fan treballs de divulgació molt interessants, principalment llibres, revistes o monogràfics. Així mateix, hem de pensar que hi

“La custòdia és una eina de conservació que consisteix en implicar-hi als usuaris i/o propietaris d'un indret.”

ha molta gent que veu un eriçó de mar com a un ésser inanimat, que no pas com un animal que es desplaça i que té una boca amb la que menja coses del fons del mar! Cal una difusió a nivell molt elemental.

Aquí a Catalunya i/o a Espanya, hi ha iniciatives similars a la vostra o sou una excepció?

Sí, hi ha moltes més entitats del que un es pot pensar, acostumem a tenir-hi bona relació i mirem de col·laborar en projectes. Cada una però, té les seves peculiaritats. Uns depenen més o menys d'alguna administració, d'altres s'especialitzen amb els nens o amb l'educació ambiental, i d'altres potser més en la gestió i l'auditoria... Potser el que ens caracteritza és el fet de treballar (o si més no, intentar-ho) en tots aquests àmbits alhora.

Explorant la vostra pàgina web, hem vist que hi apareix el concepte de custòdia marina. Ens podries aclarir aquest concepte? Quin és l'objectiu en la custòdia marina?

La custòdia és una eina de conservació que consisteix en implicar a la societat (o els usuaris i/o propietaris d'un indret) en aquesta conservació i cercant la responsabilitat de les administracions competents. En els projectes o acords de custòdia és necessària una entitat sense afany de lucre que faci de coordinadora. És veritat que el mar és una mica més indefinit perquè no hi ha propietaris ni fronteres. És un concepte bastant nou, que s'emmiralla en la custòdia terrestre.

Abans d'aquest projecte havies treballat en algun altre tipus de projecte lligat a la investigació marina?

Sí, al CSIC de Blanes (CEAB). Vaig aprendre molt i fer grans amistats. La fundació de la nostra entitat va sorgir de la inquietud que teníem algunes persones d'allà per dur a terme un projecte que considerés més la divulgació.

En quin estat veus la recerca a Catalunya i a nivell general? Què milloraries i quines creus que han de ser les prioritats en aquests temps?

Crec que la recerca és molt important per a totes les societats i que és important que hi hagi entitats de tota mena: centres especialitzats en la investigació, entitats ecologistes, centres que facin educació ambiental... Potser el que cal és hibridar tots aquests conceptes. Pel que fa a la recerca, a part de la manca de finançament, també trobo a faltar més esperit naturalista. Els estudis han de partir d'una pregunta i a vegades, molts treballs no neixen així, sinó de la necessitat de publicar.

Concretant en una de les línies de treball que realitzeu i tenint en compte que ens trobem en el context d'una revista de bussejadors, hem vist que heu fet jornades de divulgació per a instructors. En què consisteixen? Els bussejadors estem prou conscienciats?

Van ser uns cursos que ens va encarregar la FECDAS. A La Casa del Mar tenim un petit centre d'immersió (gestionat per una empresa amb qui tenim un conveni) on intentem donar el màxim de coneixements sobre el mar. Aquí veiem que en general els bussejadors estan una mica més conscienciats que la majoria de gent. És allò que us comentava de “conèixer fa respectar”. De totes maneres, és cert que molts d'ells tenen ganes d'ampliar els seus coneixements.

Moltes gràcies per respondre aquestes preguntes, esperem que seguiu amb aquesta feina tan necessària per la societat i el nostre mar!

Si voleu seguir els projectes que es duen a terme a la Casa del Mar o conèixer més l'entitat podeu visitar la seva pàgina web: www.xatrac.org

AUTORES:

Clàudia Pich, Yaiza Santana i Irene Regidor

			Càrregues d'aire	Descompte en material	Preu sortida (vaixell + botella)
A BARCELONA	NAUITRACCIÓN Llull, 200 - 08005 Barcelona Tel: 93 309 75 74 / 93 309 11 54		Gratuïtes	10%	** (aire o nítrox)
	BADAL SUB Badal, 133-135 - 08028 Barcelona Tel: 93 422 18 29 Fax: 93 422 18 16		Gratuïtes	20% ***	
AL VALLES	MASBUCEO www.masbuceo.com Virgen de Montserrat, 71 - 08291 Ripollet Tel: 93 594 46 77		Gratuïtes		
A LA COSTA	BLAUMAR Port Mataró Mòdul B2 - 08301 Mataró Tel: 93 790 45 22 / 639 119 093				21 € * 3 h gratuïtes d'aparcament
	ROVISUB Garbí, 264 - 08397 Pineda de Mar Tel i Fax: 93 762 50 53		50% descompte		
	ANDREA'S DIVING www.andreas-diving.com Av. Raimon de Penyafort, 11 - 17320 Tossa Tel: 972 34 20 26		4 €	10% (lloguer)	
	SUBLIMITS DIVING CENTER S'AGARÓ Av. Platja d'Aro, 242 17248 S'Agaró - Platja d'Aro Tel: 972 323 787 / 650 70 70 47			10%	22 € 18 € *
	NAUTILUS Ctra. Club Nàutic, s/n - 17230 Palamós Tel: 972 31 62 49		50% descompte		
	H2O DIVING CENTER Port Marina Palamós - 17230 Palamós Tel: 671 632 555		5 €	20%	19 € * (horari tarda) Suplement horari matí 2€ 2,5 h gratuïtes d'aparcament
	TRITON DIVING CENTER Plaça dels Pins, 3 - 17211 Llafranc Tel: 972 30 24 26 / 972 30 30 20		3,25 €	20%	23 €
	GYM SUB - AIGUABLAVA Ctra. De Begur a Aiguablava km. 3,6 17255 Begur Tel: 607 59 93 36		50% descompte (aire) Nítrox a 7 €	15%	19 € * (horari tarda) Suplement horari matí 4€ Suplement Nítrox 2€
	AQUÀTICA Camping Rifort, Ap. Correus 52 Ctra. de Torroella, s/n - 17258 L'Estartit Tel: 972 750 656 / 654 03 98 72				Illes Medes **** 23 € 27 € (juliol, agost i caps de setmana de juny i setembre)
	MATEUA DIVE C/ Punta Montgó, 57 - 17130 L'Escala Tel: 972 773 556		2 € (botella 12 l) 2,5 € (botella 15 l)		24 € 18 € *
DIVE PARADÍS C/ Port de la Clota s/n - 17130 L'Escala Tel: 972 77 31 87 / 608 434 730		50% descompte		23 € (temporada alta: 24/06 - 11/09) 21 € (temporada baixa: la resta) 18 € (diumenges tarda de temporada baixa i a prop)	
TARRACO DIVING CENTER www.divingcentertarraco.com		5 €	sí (10% de descompte en el contrast de botelles)	18 € * (vaixell) 16 € * (platja)	
A CANÀRIES	SA CALETA TENERIFE - Tel: 606 66 17 54 C/ Finlandia. Edificio Atlántico local c 38650 Los Cristianos - Tenerife			15 € (lloguer d'equip complet per dia)	20 €

NOTES

- El soci podrà fer una càrrega al dia per carnet de soci. Si un soci es presenta amb el carnet d'un altre soci, podrà carregar l'ampolla d'aquest, però en cap cas es permetrà recollir més de dues ampolles per soci.
- Les botigues o centres d'immersió demanaran la presentació del carnet de soci del CIB per aplicar els descomptes.

* Immersió a preu reduït (**Low cost**).

** Preu especial socis CIB. A més a més, 10% de descompte en el contrast i inspecció visual de botelles.

*** 20% de descompte en el servei de contrast, inspecció visual de botelles i en la revisió de l'equip pesat.

**** Les immersions a les Illes Medes tenen un suplement de 4,5 €.

Per gaudir dels descomptes d'immersions low cost, heu de comprar els tiquets al CIB.